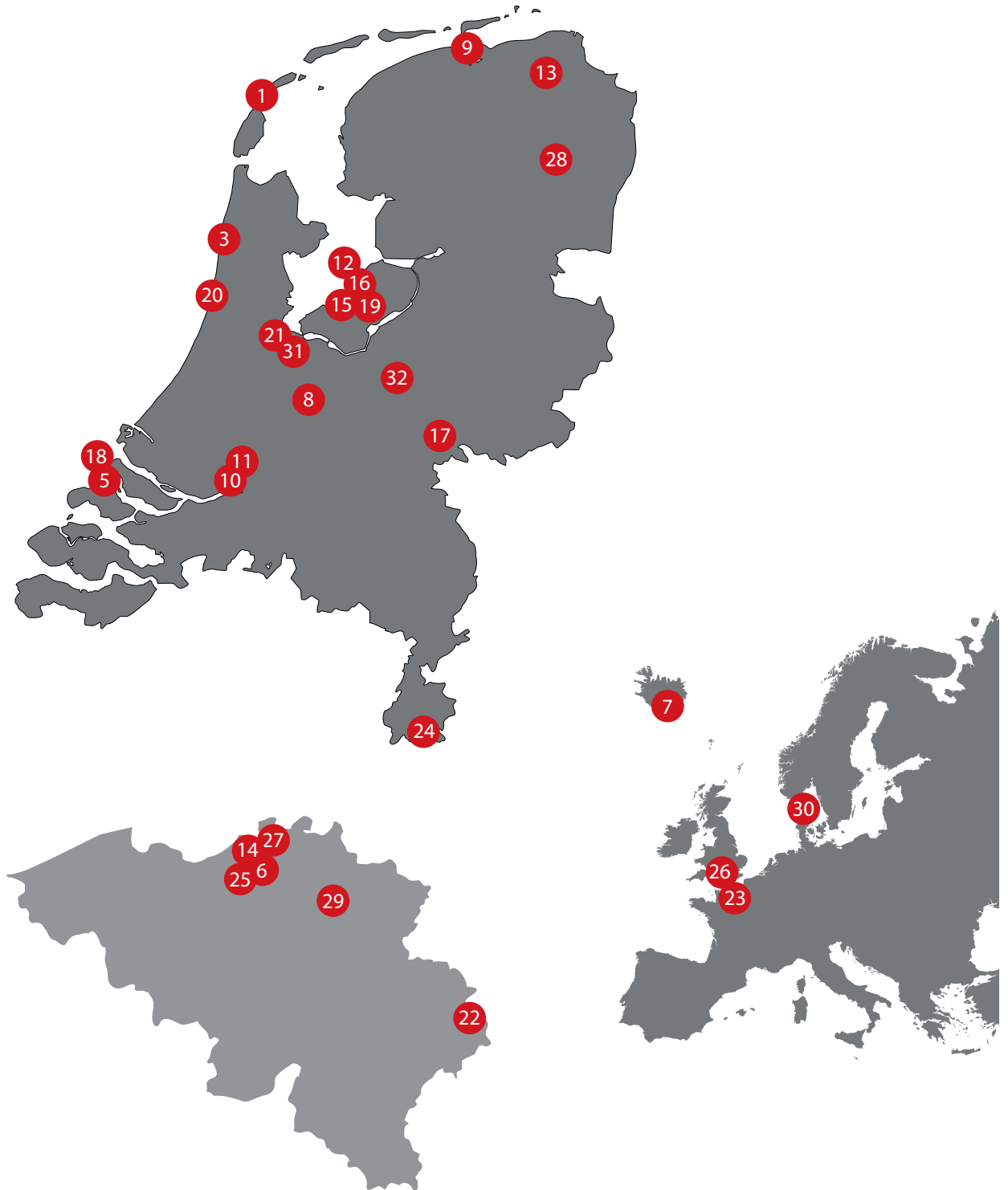

De locaties:

1) De Vliehors	Vlieland	Friesland.....	pag 12
2) Bibliotheek	Neude	Utrecht.....	pag 18
3) Palendorp	Strand	Petten.....	pag 24
4) Gemeentehuis	Centrum	Deventer.....	pag 30
5) Bunkers	Strand	Rockanje.....	pag 36
6) Parkbrug	Centrum	Antwerpen.....	pag 42
7) Vliegtuig	Vik	IJsland.....	pag 48
8) Parkeergarage	Papendorp	Utrecht.....	pag 54
9) Boot	Moddergat	Friesland.....	pag 60
10) De Rotterdam	Kop van Zuid	Rotterdam.....	pag 66
11) Kubuswoningen	Blaak	Rotterdam.....	pag 72
12) Markerwadden	Markermeer	Lelystad.....	pag 78
13) Forum	Centrum	Groningen.....	pag 84
14) Havenhuis	Schelde	Antwerpen.....	pag 90
15) UWV	Almere	Flevoland.....	pag 96
16) Knielende man	Havenhoofd	Lelystad.....	pag 102
17) Station	Centrum	Arnhem.....	pag 108
18) Zandwacht	Strand	Maasvlakte.....	pag 114
19) The Wave	Centrum	Almere.....	pag 120
20) Tata Steel	Strand	Wijk aan Zee.....	pag 126
21) Zaal 1	Tuschinski	Amsterdam.....	pag 132
22) Station	Luik	België.....	pag 138
23) Krijtrotsen	Étretat	Frankrijk.....	pag 144
24) Erebegraafplaats	Margraten	Zuid-Limburg.....	pag 150
25) Station	Centrum	Antwerpen.....	pag 156
26) West Pier	Brighton	Engeland.....	pag 162
27) Spookdorp	Doel	België.....	pag 168
28) Doorgangskamp	Westerbork	Drenthe.....	pag 174
29) Doorkijkkerkje	Borgloon	België.....	pag 180
30) Bunkers	Vigsø	Denemarken.....	pag 186
31) Elicium	RAI	Amsterdam.....	pag 192
32) Gebouw A	Radio Kootwijk	De Veluwe.....	pag 198

Locatiechecklist

Als je op een locatie gaat fotograferen moet je vaak op een groot aantal zaken letten. Niet alleen fotografische, maar vooral praktische zaken. Zijn er huisregels zoals toestemming voor het gebruik van een statief of mag dat juist niet? Is de locatie goed bereikbaar, op welk tijdstip en hoe? Is het een gemakkelijk toegankelijke locatie, of is het ver van de bewoonde wereld? Om het gemakkelijker te maken in de voorbereiding heb ik bij elke locatie een aantal iconen geplaatst als een soort checklist voor de uitdagingen waar je ter plekke mee te maken kunt krijgen. Elk icoon staat voor iets wat je even moet uitzoeken of waar je rekening mee moet houden. Kijk ze vooraf goed door, maak eventueel een screenshot met je telefoon zodat je goed beslagen ten ijs komt. In het algemeen geldt uiteraard: gebruik je gezond verstand. Doe geen domme dingen, doe alles op gevoel. Ga met z'n tweeën wanneer dat mogelijk is.

Hier gelden openingstijden, houd daar rekening mee.

Statiefgebruik toegestaan en aanbevolen.

Afgelegen locatie, neem voldoende eten en drinken mee.

Niet toegestaan mensen herkenbaar te fotograferen.

Goed bereikbaar met het openbaar vervoer.

Niet bereikbaar met het openbaar vervoer.

24 uur per dag toegankelijke locatie.

Parkeren op loopafstand.

Geen parkeerplaats in de buurt.

Het beste te bezoeken bij zonsop- of -ondergang.

Uitdagend pad, neem wandelschoenen mee.

Aantal sterren moeilijkheid van de locatie (1=makkelijk, 5=uitdagend)

Disclaimer: de aanwijzingen en tips uit dit boek zijn met grote zorg gecheckt en door mij persoonlijk ervaren. Toch kan er iets anders zijn dan vermeld. Dit kan meerdere oorzaken hebben in een wereld die door draait. Dubbelcheck daarom vooraf en ter plekke altijd alle aanwijzingen op actualiteit.

53°14'8.70"N, 4°56'8.69"O

De Vliehors

Op de uitgestrekte zandvlaktes ten westen van hotel Posthuys kom je meestal niemand tegen. Wel zie je de nodige kapotgeschoten tanks en verfrommelde containers en ligt de munitie overal verspreid. Betreed dit uitgestrekte militair oefenterrein alleen als de vlaggen omlaag zijn, anders ben je zelf een doelwit.

Leegte, wind en zompig zand. Dat zijn de ingrediënten van een dagje Vliehors. Het is een zeer bijzondere locatie, ver weg van de bewoonde wereld. Op het verste punt ben je ruim twintig kilometer verwijderd van het dichtstbijzijnde dorp. Je loopt echt een andere wereld binnen, en neemt als vanzelf alle tijd om de schaarse objecten in het terrein van alle kanten te bekijken en fotograferen.

OVER DE LOCATIE

De Vliehors is een zandplaat aan de westkant van Vlieland. Op de 24 km² grote vlakte gebeurt zeer weinig. Het grootste gedeelte is in gebruik door de Koninklijke Luchtmacht als militair schietterrein. Vlielanders en toeristen horen door de week de F-16's en F-35's laag overvliegen op weg naar doelen op het terrein. Ook helikopters, zowel militaire als civiele, oefenen op de vlakte. Het is het enige gebied in Nederland waar met

Leegte in het kwadraat...

Een verdwaalde kogel op de Vliehors, gefotografeerd met de groothoek.

scherpe munitie geschoten mag worden. Het terrein ligt heel laag, zodat permanente begroeiing onmogelijk is. Ook beginnende duinen worden bij het eerste het beste hoogwater weer weggespoeld. Op de Vliehors staan verschillende objecten. Het meest in het oog springend is de geel-zwartgeblokte verkeersstoren aan het begin. Van hieruit worden de oefeningen begeleid. De toren is al drie keer per ongeluk beschoten door vliegtuigen, die hem aanzagen voor een luchtdoel. Sindsdien zijn gele en zwarte blokken op de toren aangebracht. Achteraan op de punt van de Vliehors staat een drenkelingenhuisje. Tegenwoordig is dit een juttersmuseum, zowel binnen als buiten het huisje staan allerlei gevonden objecten. Een paar keer per dag stopt het toeristervoertuig De Vliehors Expres hier voor een rondleiding. Aan de zuidkant staat een soort rest van een steiger te pronken op de vlakte. Hier legt in de zomer de veerboot vanaf Texel aan om voetgangers en fietsers af te zetten. Aan de zuidkant staan verderop diverse militaire doelen, waaronder tanks en containers. Je kunt bij alle objecten goed dichtbij komen. Onderweg zie je veel vogels, zoals meeuwen, scholeksters en wulpen, die de vlakte gebrui-

ken om voedsel te zoeken. Met een beetje geluk zie je op de punt uitrustende zeehonden.

Vlaggen

Op de enige toegangsweg naar het terrein, een breed zandstand aan de noordkant van Vlieland, staan meerdere rode vlaggen die aangeven of er geoefend wordt. Het terrein is dan streng verboden toegang. In de praktijk komt het erop neer dat je alleen in het weekend vrij kunt rondlopen op de vlakte.

FOTOGRAFISCHE MOGELIJKHEDEN

Dit gebied is natuurlijk een paradijs voor landschapsfotografie. Afhankelijk van het weer en het tijdstip van de dag kun je hier uiteenlopende beelden maken. Een geliefd onderwerp zijn natuurlijk de tanks in het gebied. De kapotgeschoten karkassen zijn prachtig verroest, en leveren daardoor lekker rauwe beelden op. Het mooist is een beetje tekening in de lucht voor het contrast. Fotografeer de tanks met groothoek om ze lekker dynamisch weer te geven, kruip erbovenop voor meer accent op de verwrongen delen.

Leegte

De leegte is op zichzelf al een inspirerend decor. Speel eens een beetje met de sluitertijd, zodat je de wind in je beeld vangt. Gebruik groothoek en laat zien wat er is: niets. Alleen lucht en zand. Soms kom je een stroompje water of een sprietje gras tegen dat je als vulling van je beeld kunt gebruiken. Maar houd het beeld vooral schoon. Dit soort lege beelden kun je prachtig in het gouden en blauwe uurtje 's ochtends en 's avonds maken.

Steiger

De sprieterige steiger in het zuidwesten is een object waar ik als fotograaf zo een uur lang omheen kan lopen. Het ziet er van elke kant weer anders uit. Wissel tussen de groothoek en de telelens, loop concentrische rondjes zodat het perspectief steeds weer anders wordt. Kruip ook eens tussen de houten palen voor een inside perspectief. In de verte zie je trouwens de vuurtoren van Texel, maar die houd ik het liefst buiten beeld om de foto meer verlaten te laten lijken.

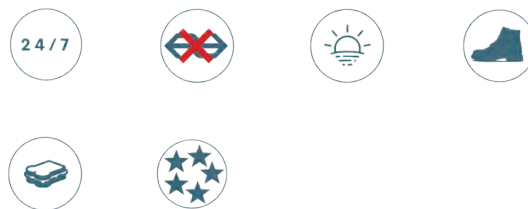
PRAKTISCH

De Vliehors is geen gebied waar je voor een uurtje naartoe gaat. Een dag is een goede tijdspanne. Vanuit het dorp Oost-Vlieland kun je op de fiets via de enige asfaltweg tot bijna op de Vliehors komen. Als de weg ophoudt na zo'n tien kilometer (de kilometers staan met witte verf aangegeven op de weg), ga je rechtsaf en stal je de fiets boven, op het duin. Loop het strand op en ga linksaf. Algauw kom je de vlaggen tegen, die dan hopelijk omlaag zijn. Als het goed is kom je de eerste kilometers nog mensen tegen, daarna niet meer. Als je alle genoemde objecten wilt fotograferen, loop je al gauw tussen de 17 en 20 kilometer. Loop het liefst langs de branding, want er komt drijfzand voor in het gebied. Neem voor een volle dag eten en drinken mee. Er is hier helemaal niks te krijgen.

Je kunt ook met De Vliehors Expres mee. Deze amfibische huifkarvrachtwagen vertrekt vanaf Strandhotel Seeduyn ten noorden van het dorp. In de Dorpsstraat is een winkel waar je tickets kunt kopen. Tijdens de rit speelt de gids zeemansliederen. Je stopt echter maar kort op de diverse locaties, en de ritten zijn overdag, dus als fotograaf ben je onafhankelijker als je zelf op pad gaat. Het voertuig laat een mooi gedicht achter in het zand. De tekst is in de banden gegraveerd.

HOUD REKENING MET:

52° 5'35.19"N, 5° 7'4.53"O

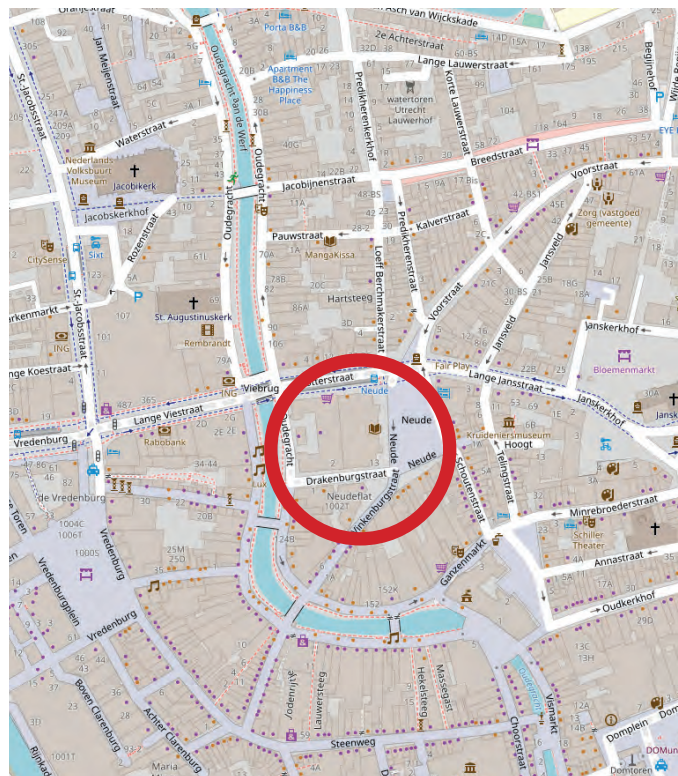
Bibliotheek Utrecht

Sinds de komst van de bibliotheek naar het voormalig postkantoor aan de Neude heb je als fotograaf alle tijd en ruimte om de iconische hal vast te leggen.

Als je het voormalig postkantoor aan de Neude binnenkomt gaat je fotografen hart meteen sneller kloppen. De gigantische hal met zijn bogen in de nok nodigen uit tot het pakken van je camera. Een echt wauw-moment. Het pand werd in 1920 gebouwd door Architect Crouwel jr. Tot 2011 zat hier het hoofdpstkantoor van de stad. Het is het laatste postkantoor van Nederland dat sloot en het werd ook wel de 'Tempel van de post en telegrafie' genoemd.

OVER DE LOCATIE

Het gebouw heeft sinds 2020 meerdere functies. Zo is Broese Boekverkopers in het pand gevestigd, net als een aantal andere winkels. Maar de hoofdgebruiker is de stadsbibliotheek. Verdeeld over drie verdiepingen kun je er boeken lezen, lenen en studeren. Gek genoeg heeft de centrale hal daarbij geen noemenswaardige functie. De meeste afdelingen bevinden zich in de zijbeuken van het gebouw. Op elke verdieping kun je

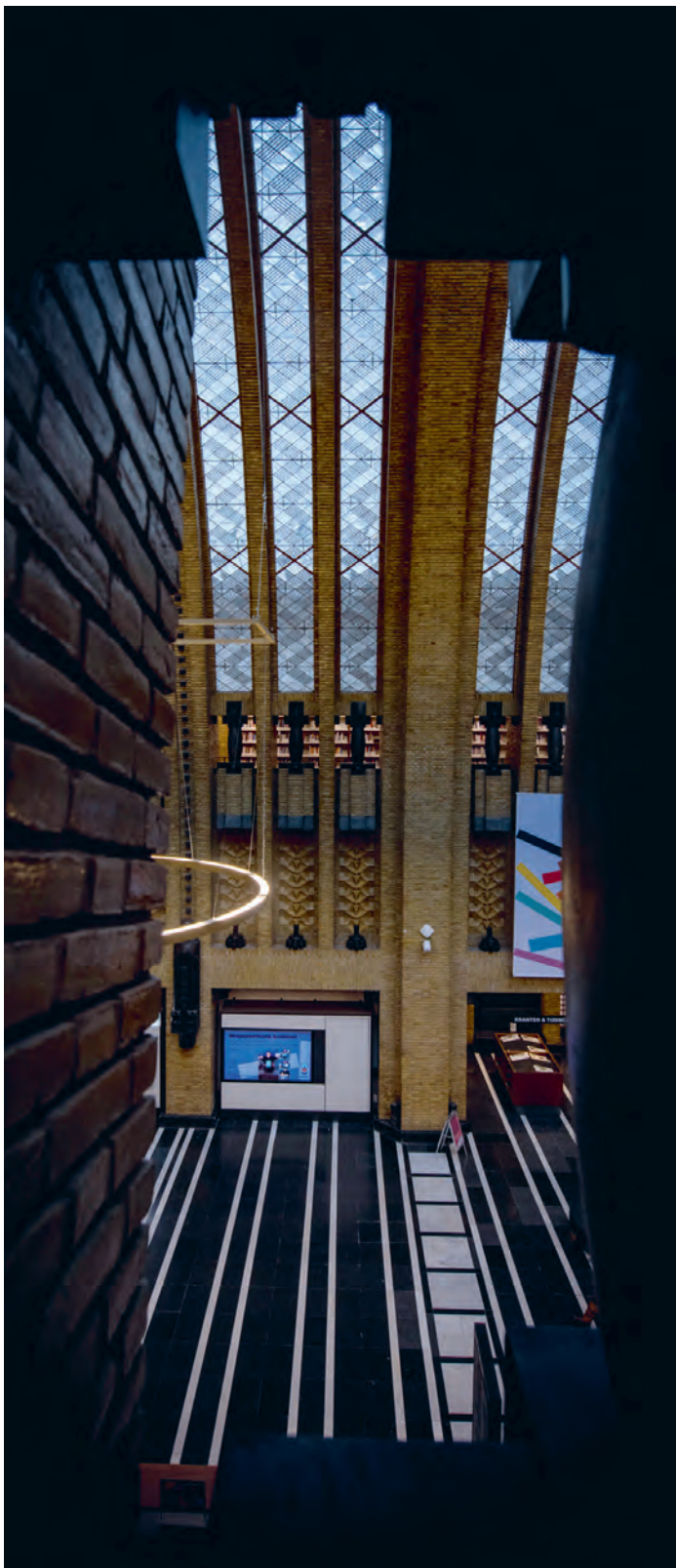

Alle poortjes kijken uit
over de hal.

rondom de centrale hal lopen. Op de derde verdieping zitten aan de buitenkant grote ramen, waardoor je prachtig zicht hebt op verschillende delen van de stad. Op de eerste verdieping zijn veel doorkijkjes met kegelvormige pilaren. In de hal hangt een grote klok, met daarin het voor rijksgebouwen verplichte rijkswapen. Ook staan er vier grote art deco-beelden in gepolijste hardsteen. Ze symboliseren de verschillende continenten waar de post naartoe verstuurd kon worden. Op wereldreis in het postkantoor. Ook mooi om te zien zijn de in baksteen-keramiekreliëf uitgevoerde neerstrijkende postduiven.

De blikvanger van de bibliotheek is natuurlijk de grote centrale hal. In eerste instantie kun je die met de nodige groothoek vanaf de begane grond vastleggen. Er zijn veel poortjes die uitkomen op de hal, kijk ook eens vanuit een andere hoek dan symmetrisch van voren. Dat standpunt is mooi, maar wel uitgekauwd. Je zou met de fish-eye kunnen fotograferen; dat geeft een extreem overweldigend beeld.

Panorama

Ook zou je in drie opnamen kunnen schieten. Dit keer niet horizontaal, maar verticaal. Begin bovenaan bij het plafond en schiet in drie, vier of vijf opnamen met steeds 25 procent overlap naar beneden tot je op de vloer bent. In Adobe Photoshop Lightroom kun je deze beelden dan aan elkaar stitchen om tot een eindresultaat te komen.

Doorkijkjes

Op de eerste verdieping kun je mooie doorkijkjes maken door de openingen tussen de pilaren. Experimenteer eens met verschillende brandpunten. Neem de tijd, het is hier wel belangrijk om goed symmetrisch te werken. Je kunt dit checken door de waterpas te gebruiken op je camera, en bewust te kijken waar het midden zit tussen twee muren.

Onderbelichten

Het is hier ook mooi om iets krappert te belichten. Stel je camera in op -2 stops, zodat je een donker doch sfeervol beeld krijgt op je camera. Zorg er hierbij wel voor dat op een klein deel van de foto wel licht te zien is, bijvoorbeeld door een van de ronde lampen mee te fotograferen. Dit kan ook een raam zijn, of een streep

daglicht. Je kunt ook normaal belichten en in de nabewerking de belichting omlaag gooien. Het voordeel hiervan is dat het beeld minder ruis zal bevatten, het nadeel is dat je de sfeer niet direct terugziet in de foto. Je moet dan tijdens de opname het eindresultaat in je hoofd visualiseren. Wat kan helpen is eerst een opname maken met onderbelichting, zodat je de sfeer goed ziet. Daarna maak je de opname beter belicht, om hem later in de computer weer terug te brengen naar de sfeer die je wilt.

Details

Met de telelens kun je mooie details maken van de verschillende beelden en reliëfs in de hal. Het licht in de hal is niet optimaal, dus neem een statief mee of werk vanaf een van de muurtjes op de eerste verdieping.

PRAKTISCH

De bieb ligt op de Neude, een horecaplein midden in het centrum van Utrecht. Parkeren kan in Q-Park La Vie, op drie minuten lopen van de bieb, achter de Bijenkorf. Vanaf Station Utrecht is het minder dan vijf minuten lopen door Hoog Catharijne en de winkelstraten. De bieb is vrij toegankelijk tijdens openingsuren. Als je met statief wilt fotograferen, stuur dan even een e-mail naar de bieb met dit verzoek.

Let op: er zitten altijd mensen te studeren in de verschillende ruimtes van de bieb, dus werk stil en ga niet lopen flitsen. Val zo min mogelijk op.

HOUD REKENING MET:

